

Soubor případových studií – studijní opora pro kurz Vyučování češtiny jako druhého jazyka

Případová studie 1

Matka je Češka, donedávna žila s dětmi ve Francii, po rozchodu s otcem dětí se vrátila sama s dětmi do Čech, dvě děti (10 a 12 let) mají dvojí státní občanství, otec je Francouz; děti začínají chodit do české školy, dosud se doma česky neučily, komunikačním jazykem v rodině je francouzština, děti nerozumí ve škole, ani babičce a dědečkovi.

Zdroj: Šormová, K., Hudáková, A. (2019). Čeština jako druhý jazyk. Metodická perspektiva. Praha, FF UK.

Případová studie 2

Rodina žije v České republice. Otec je Čech a matka Latinoameričanka, dvě děti ve věku 7 a 9 let mají české občanství, doma spolu rodiče mluví anglicky, matka s dětmi komunikuje španělsky, otec česky, děti spolu mluví anglicky, společným komunikačním jazykem rodiny je angličtina, češtinu mají jen ve škole. Rodiče jsou oba Rusové, oba mají trvalý pobyt v České republice, rodina žije střídavě v Rusku a v Česku, chlapec (13 let) chodí střídavě do české a ruské školy, doma se mluví rusky, česky se chlapec učí od začátku docházky do základní školy. S češtinou nemá větší potíže, ale má malou slovní zásobu (zejména v odborných předmětech).

Zdroj: Šormová, K., Hudáková, A. (2019). Čeština jako druhý jazyk. Metodická perspektiva. Praha, FF UK.

Případová studie 3

Matka je Češka, otec Fin. Mají dcery ve věku 10 a 14 let. Dosud rodina žila ve Finsku, s matkou děti komunikovaly česky, s ostatními lidmi finsky. Nyní se rodiče rozvedli a matka s dětmi se vrátily do České republiky. Děvčata zde nastoupila do školy; komunikace v mluvené češtině jim nečiní žádné problémy, díky častým kontaktům s prarodiči se v českém prostředí dobře orientují. Dívky ale nesouhlasily s rozvodem rodičů, následným odloučením od otce a přestěhování do Česka. Svůj protest vyjadřují tím, že ve škole odmítají komunikovat česky.

Zdroj: Šormová, K., Hudáková, A. (2019). Čeština jako druhý jazyk. Metodická perspektiva. Praha, FF UK.

Případová studie 4

Chlapec, dnes skoro osmnáctiletý, vyrůstal od narození s matkou a jejími prarodiči na předměstí Sao Paula. Matka živila celou rodinu, o chlapce se starali převážně prarodiče. Před dvěma lety se matka seznámila s Čechem a po roční známosti se za ním se synem přestěhovali do menšího města u Prahy. Po přestěhování do Evropy se chlapec poprvé v životě ocitl v rodině s oběma „rodiči“ a zároveň přišel o každodenní kontakt s prarodiči, k nimž měl velmi blízký vztah, a navíc se musel začít učit žít v prostředí českého maloměsta. Celá „nová rodina“ spolu komunikuje portugalsky.

Vzhledem k věku by měl chlapec několik měsíců pro příjezdu začít v Česku navštěvovat střední školu. Avšak neznalost češtiny a zejména velké vzdělávací mezery způsobené ne zcela pravidelnou docházkou do brazilské základní školy, byly závažnou překážkou pro další studium. Navíc chlapec veškerou komunikaci v češtině a kontakt s českým prostředím bojkotoval, protože neměl rád „českého otce“ a vše, co s ním souvisí. „Otec“, pro kterého je soužití se „synem“ také novou zkušeností, pojímá výchovu dosti autoritativně a má na „syna“ vysoké nároky. Požaduje po něm „výsledky“ jak ve škole, tak zapojení do mimoškolních aktivit, zejména sportovních. Matka ihned po příjezdu začala v Česku pracovat, adaptace na české prostředí je pro ni velmi náročná a „otci“ do výchovy „syna“ příliš nezasahuje. Po ročním intenzivním každodenním kurzu češtiny se chlapec začal učit kuchařem. Kuchařina ho sice baví, avšak ve škole nemá téměř žádné sociální vazby a veškerý jeho společenský život se zúžil na elektronickou komunikaci s kamarády a prarodiči v Brazílii. Všechn svůj volný čas, pokud se neučí s „otcem“ či není na sportovních trénincích, tráví zavřený ve svém pokoji, na počítači či telefonu

Zdroj: Šormová, K., Hudáková, A. (2019). Čeština jako druhý jazyk. Metodická perspektiva. Praha, FF UK.

Případová studie 5

Matka je Češka, vystudovala rusistiku. Otec je Ukrajinec z ruskojazyčné oblasti. Nyní už má české občanství. Mají dvě děti ve věku 5 let a 3 roky, obě mají české občanství, nikdy nežily v zahraničí. Otec pracuje v České republice v americké firmě, v práci komunikuje převážně anglicky. Doma všichni komunikují buď česky, nebo rusky. Otec s dětmi ještě někdy ukrajinsky. Rodina udržuje bohaté kontakty s rusky a ukrajinsky komunikujícími prarodiči z Ukrajiny (osobní návštěvy, skype). Velice aktivně se zapojují do komunitního života rodin s podobně starými dětmi žijícími v České republice – při setkáních komunikují česky, rusky, ukrajinsky a anglicky.

Zdroj: Šormová, K., Hudáková, A. (2019). Čeština jako druhý jazyk. Metodická perspektiva. Praha, FF UK.

Případová studie 6

Hello Jana,

Sorry I am writing in English I wanted to write a clear email and my partner also says I don't know how to be polite in Czech which we will have to work on.

Zdroj: ze soukromé korepondence.

Případová studie 7

Dear Mrs. Nováková,

First of all, apologies for writing to you in English. We'd like to kindly ask you, if today's lesson can be 60 minutes, instead of 90 minutes as we usually do? The reason is that the last week as well as current week, we have a sleep deprivation and we couldn't sleep a lot last night.

Of course, if this isn't possible and against your policy, we understand and we'll have 90 min tonight.

Zdroj: ze soukromé korepondence.

Případová studie 8

Ty, oldmutr, co že máš dneska takový voteklý ovary?" Že měla vytřeštěný angoráky ju nepřekvapilo, bába paří jak staré Dán a figa vypadá taky podle toho. "To abych líp vstřebala tvý války, dojed' ke mně a dé mně čóda. A sem s tó glgačkó, seš ňáká nedomrlá, šópnem něco za vohryzek, at' máš origoš barvu".

Zdroj: <http://www.kd.cz/~martin/funny/hantec/karkulka.html>.

Případová studie 9

"Které čabrák mně čóruje fasádu. Já ti tak rozhodím sandál, že tě vlastní mutr nepozná".
Žany div nehodil šavlu. Baba zmerčí pakátla a hned mu vaří do štrycle:
"Nech ten perník, rybízku, vevnitř mám old chálku a taky ňákou glgačku, jen pojď dál".
Zdroj: <http://www.kd.cz/~martin/funny/hantec/karkulka.html>.

Případová studie 10

Milá Aleno!

Děkuju Ti mnohokrát za Tvůj email Studium je ještě hezké, protože mám hodně čas až do té doby, když diplom musit být dodělané. V dovolene navstívím moje přátele v Berlíně. Asi podiváme se na muzeum nebo galeie.

Těším se na Tvůj návštěvu. Zvu Tě na mě doma. Co říkáš, měla bys čas odpoledné? Kdy přijdeš? Chtěla bych jít pro Tě. Kdy musim být na nádraží? Mám ještě otázky: Kdy jsou prázdninové kurzy češtiny?

Co stoj kurz? Asi můžeš poslat mně inzerát. To by hodně milé! Včera byl starý koncert v kostele Frauenkirche. Poslouchala jsem a dneska mám každá melodie v uchu. Ráda hrála bych tam také, ale myslim, že jsem moc špatné. Můj příští koncert je 14. dubna v kostele Dreikönigskirche v Drážďanech. Asi Ty jsi už zde? Těšila bych hodně! To je všechno, protože musim dělat ještě práci pro diplom.

Zatim ahoj, zdravím Tě srdečně!

Tvoje Dana

Zdroj: Korpus Merlin, <https://www.merlin-platform.eu/index.php>.

Případová studie 11

Milá Aleno,

děkuju Ti mockrát za Tvůj Email. Těším mě, že bylo krásné v Rakousku a v Slovinsku. Hlavně novinka z mého života, ještě studuju. Nepracuju na diplomce. Myslím, že budu začínat diplomovou práci příští rok. Ale správně plánuju dovolenou. Neměl jsem žádný nápad. Jsem nadšen s tvůj napadem. Mohl bych těšit, kdybys mi poslal ten zajímavý inzerát. Potřebuju taky informaci kolik to bude stát a jak dlouho prázdninový kurz češtiny bude trvat, kdy začí a skončí.

Doufám, že budeš mít výsledek u firmy v Pírne. Nemusíš být nervozní. Těším mě, že budeš mít čas v pátek odpoledne a přijedeš do Dražďan. To se mi hodí, protože dopoledne budu mít zkoušku. Odpoledne budu mít čas. Mužeme se setkat v můj bytě. Protože předpokládám, že nevíš kde teď bydlím, dojdu tě na nádraží. Prosím, napiš mi kdy přijedeš v pátek odpoledne.

Odpověz brzy! Těším mě na tvoji návštěvu. Tím končím, je už pozdě a musím rano brzo vstát. Pozdravuj všechny a hlavně Petře.

Zatím ahoj. Klára

Zdroj: Korpus Merlin, <https://www.merlin-platform.eu/index.php>.

Případová studie 12

Přátelé je jedna z nejdůležitějších věcí v životě každého člověka. Mají stejnou důležitost jako rodina. Když máte štěstí, přátelé se radují s Vámi, když máte smůlu - podporují Vás.

Jsem si jistá, že skoro v každém jazyce existuje takové přísloví: v nouzi poznáš přítele. Já osobně naprosto souhlasím s tím. Nenahodou existuje přesně takové přísloví, ne naopak. Vždyť přísloví je lidová moudrost, výsledek zkušenosti. Je nepochybné, že jen komplikované životní události můžou ukázat jaký je člověk a děláte-li správně, když ho počítáte za svého přítele.

Co se týká mého vlastního života, tak bych chtěla uvést příklad. Když jsem studovala na univerzitě vážně jsem onemocněla. Lidé které jsem počítala za kamarády, začali se vzdalovat. To byl velký šok pro mě. Kromě toho jsem nemohla říct o nemoci rodičům, protože se mi nechtělo je zatěžovat. Potřebovala jsem podporu od kamarády, ale nedostala jsem ani dobré slovo. Vždyť když nemáš žádné problémy, jsi úspěšný člověk, lidé se s tebou budou stýkat. Ale co se stane, když budeš mít smůlu? To je otázka. Ale naštěstí jedna kamarádka přijela do města, ve kterém jsem studovala, uviděla mě a zůstala na celý měsíc. Pomáhala mi a kontrolovala můj životní stav. Řečeno bez zveličování jen díky ní dosud žiji. Přestože jsem zažila špatnou událost, jsem vděčná, že jsem měla takovou zkušenost. Protože tato situace pomohla pochopit, kdo je můj opravdový kamarád a odstranila nepotřebné lidi z mého života.

Zdroj: Korpus Merlin, <https://www.merlin-platform.eu/index.php>.

Případová studie 13

Myslím si, že přísloví Více hlav, víc ví rozhodně platí v mé pracovní skupině ve firmě. Spolupráce je velmi důležitá, abychom splnili naše pracovní úkoly. Každý člověk v týmu má jiné jazykové schopnosti. Například, můj šef vyrůstal v Syrii s českou matkou, a proto umí plynule arabsky, česky, francouzsky a anglicky. Má velkou výhodu, že může komunikovat v arabštině s našimi kolegy a klienty v Dubaji. Další člen našeho týmu je z Německa a ja jsem Američanka, tak zvládneme v práci skoro všechny hlavní jazyky světa.

Ve firmě máme kolegy také s různým vzděláním. I když děláme stejnou práci, někteří mají diplomy z technických univerzit zaměřené na počítače, a jiní mají kvalifikace z ekonomických škol nebo titul MBA. Ty různé odborné znalosti nám hodně pomáhají při každodenní práci, a když se setkáme se zákazníky.

Nicméně si myslím, že přísloví "Více hlav, víc ví" nemusí platit ve všech firmách. Opravdu hodně záleží na vedení firmy, které musí podporovat spolupráci mezi kolegy a výměnu názorů. Taková atmosféra neexistuje všude, ale jsem ráda, že v mé práci to funguje dobře.

Zdroj: Korpus Merlin, <https://www.merlin-platform.eu/index.php>.

Případová studie 14

Dobrý den, chtěl bych se informovat o tom, jestli máte jeden dvoulůžkový pokoj volný od pátku do neděle příští týden, a kolik to stojí. Budeme dva dospělí.

Jestli je možné, budeme jíst v hotelu anebo potřebujeme informace, kde je nejbližší restaurace. Patří k hotelu také parkoviště? Jestli ne, kde je možný parkovat blízko u hotelu? Chtěli bychom se učit lyžovat, je tam škola? Děkuji vám. J.Č.

Zdroj: Korpus Merlin, <https://www.merlin-platform.eu/index.php>.

Případová studie 15

Rada čestuju hlavně do ČR -symbol- od dob kdy začela jsem mluvit český je to uplně super. Mam v ČR kamarady ze kterema jezdim. Navštivila jsem nekolik krásnych míst, ale vždycky když jsem tam měsíc nebo dva stiska se mi za Varšavou, která kdy jsem tady nevypadá hezký. Nevim proč, ale kdy člověk narodi se v jedne země nemuže uplně říct, že nema jí rád. Pro mně je to velká zajímavost -symbol- moje sestra bydlí ve Švicarsku a přijíždí do Polska jednou za rok. Po navštěvě vždycky říká proč jsem tam jelá ale už za dva dný stiska se jí za polštinou, jídlem, rodinou ...

Ja mam stejný názor na štastí. Nebydlím v nějaké cizí země. Když jednou jsem jela na dlouho dlouhý zájezd do Turecka byla jsem uplně štastna -symbol- nová místa, -unreadable- lide, jídlo, příroda, TEPLA :) ale když už jsem tam byla třetí týden počítala jsem dný do doby až se vrátím domů. Myslela jsem na rodinu, kamarady, na pohled z okna, na zacpánée autobusy uplně obvyklé věci, na které kdysme doma vůbec nemyslimé. Ale bohužel každá taková malá věc, která udelála nam rádosť po nejake době mizí a ukazuje se spatký po našem nasledujícím zajezdě nebo prazdninách

Ja mam ten pocit opravdu ráda protože dáva to možnost podivat se na naše prostředí uplně jinak a kvůli tomu nektere věci mužeme změnit nebo všimnout, uvidět znova.

Myslím nejenom na nová místa země, kam pojedu když budu mít čas ale myslím taký že to bude hezký se vrátit. Už se na to těším. :)

Zdroj: Korpus Merlin, <https://www.merlin-platform.eu/index.php>.

Případová studie 16

Velá přísloví nese obrovský kus pravdy - avšak neměli bychom věřit všem. Příklad „šaty dělají člověka“ je podle mého názoru víc lží jako pravda.

V naší společnosti existují určité normy hodiny a jedna z takových norem říká, že bychom měly dávat na sebe konkrétní druh šatů v konkrétní životní situaci. Tak máme společenská oblečení, sportovní oblečení, prázdninové oblečení. To, jaké oblečení si oblečeme udělo z nás jistý druh člověka: pracovníka, sportovce a dokonce luďáka.

Jenom jestli to je vše? Jestli ty šaty opravdu udělaly z nás člověkem? Myslím si, že ne. To, jestli jsme opravdivý pracovník - člověk, který dělá důsledně svou práci - záleží jenom na nás. Přesně řečeno - na našem vnitřním pocitu a rozhodnutí. Nevěřím tomu, že pouhým oblečením uniformy někdo se dokáže v jednom okamžiku stát profesorem nebo policistou. V uniformě se může jenom tvařit jako policista nebo profesor. To, jakým člověkem jsme závisí jenom na nás.

Na druhé straně samozřejmě můžeme použít oblečení abychom dávali najevo jaký je náš postoj k životu, jaký je náš řebříček hodnot, co máme rádi a co ne, s čím souhlasíme a co nás zlobí. Můžeme to dělat na příklad pomocí triček na kterých jsou nalepená hesla nebo vzkazy. Šaty nám také pomáhají udržet sebevědomí - cítíme se líp a smělej když máme na sebe něco v čím se cítíme dobře a co nám sluší.

Rozhodně neměli bychom brát přísloví „šaty dělají člověka“ až doslova vážně. Šaty mohou pomoci urobiť člověka, ale stát se ním můžeme jenom vlastním rozhodnutím a prací.

Zdroj: Korpus Merlin, <https://www.merlin-platform.eu/index.php>.